

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАКРІПЛЕННЯ

Ірина Коваль,

*завідувач кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса,
доктор юридичних наук, доцент*

Стаття присвячена дослідженню правової характеристики об'єктів екологічного підприємства. Визначено поняття, види, особливості правового режиму екологічної продукції. Встановлено ознаки екологічних інновацій. Запропоновано поняття об'єктів інтелектуальної власності й технологій екологічного призначення. Сформульовано пропозиції щодо законодавчого закріплення правового режиму екологічної продукції.

Ключові слова: екологічне підприємство, екологічна продукція, екологічні інновації, екологічна корисність, об'єкти інтелектуальної власності

Сучасний стан навколишнього середовища нашої держави становить серйозну загрозу для національних інтересів. Зокрема, за рівнем раціонального використання водних ресурсів Україна перебуває на 95 місці серед 122 країн світу. Рівень техногенного навантаження по країні в 4–5 разів перевищує аналогічні показники в інших країнах [1]. З огляду на це, актуальними стають питання правового забезпечення діяльності у сфері екологічного підприємства (зеленої економіки, екологічної економіки). Стимулювання розвитку екологічного підприємства зумовлене розумінням важливого значення загальнолюдських цінностей, необхідності збереження здоров'я населення держави й існування людства взагалі. Пряма залежність між погіршенням природного середовища, вичерпанням природних ресурсів (екологічною кризою) внаслідок техногенезу та, відповідно, соціально-економічними

проблемами країн і регіонів вимагає якісно нових підходів до організації господарсько-виробничих процесів. Отож екологізація господарської діяльності має стати пріоритетним напрямом державної політики, спрямованим на запобігання та зменшення екодеструктивного впливу на природне середовище. Це досягається, зокрема й, завдяки виробництву товарів, наданню послуг, виконанню робіт природоохоронного призначення, створенню та застосуванню екологічно чистих технологій, раціональному використанню, збереженню, відновленню та охороні природних ресурсів. Важливо підкреслити, що екологічне підприємство сприяє забезпеченню такого розвитку суспільства, котре не створює загрози для життя майбутніх поколінь, у цьому сенсі вона є інструментом досягнення цілей концепції сталого розвитку, яка стає перспективною ідеологією XXI ст., зокрема й у сфері підприємства*.

* Головним завданням міжнародної спільноти після Конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку (м. Ріо-де-Жанейро, 1992 р.), де основне питання було приділено взаємозв'язку природного середовища й економіки, стало забезпечення сталого розвитку.

Відповідно до положень Хартії підприємницької діяльності в інтересах сталого розвитку, яка прийнята на 64 сесії виконавчого комітету Міжнародної торговельної палати 27.11.1990 р., екологізацію визначено найвищим корпоративним пріоритетом. Задля цього проголошується необхідність стимулювання почуття природоохоронної відповідальності, вдосконалення корпоративної політики щодо технічного розвитку, інтересів споживачів і суспільства

У Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» від 21.12.2010 р. одним із завдань державної екологічної політики визначено *стимулювання розвитку екологічного підприємництва, зокрема виробництво продукції, виконання робіт і надання послуг природоохоронного призначення*. Натомість, досі діяльність, пов'язана із виробництвом і застосуванням екологічної продукції, не отримала в Україні належного рівня та масштабів, що спричинено комплексом економічних, соціальних, юридичних, екологічних та інших чинників як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Однією з причин слабкого розвитку екологічного підприємництва в Україні є відсутність законодавчого регулювання особливостей здійснення екологічного підприємництва, умов та порядку надання державної підтримки його суб'єктам. При цьому засадничим питанням для механізму правового регулювання відносин у сфері екологічного підприємництва є розробка поняття об'єктів екологічного підприємництва, їхніх видів, правового режиму, тому що саме кваліфікація певних товарів, робіт, послуг як екологічної продукції має розглядатись як підстава встановлення для відповідної діяльності спеціального режиму її здійснення.

З огляду на це, **метою** цього дослідження є *правова характеристика екологічної продукції щодо визначення поняття, видів, правового режиму та формулювання пропозицій щодо її законодавчого закріплення*.

Поняття й сутність екологічного підприємництва ще не отримали остаточного визначення та нормативного закріплення на європейському й пострадянському просторах. Так, за визначенням Європейської комісії, до екологічних галузей належать: виробництво товарів і послуг з вимірювання, запобігання, обмеження чи виправлення екологічної шкоди, ліквідації відходів і зниження рівня шуму, а також еколо-

гічно чисті технології, застосування яких мінімізує використання сировини та забруднення навколишнього середовища [2]. Поряд з цим у багатьох країнах до цієї сфери відносять виробництво споживчих товарів (холодильники й аерозолі зі зниженим вмістом хлорфторвуглецю, що не містять хімічних домішок продуктів харчування, спеціальні пральні порошки, іграшки, засоби індивідуального захисту), біотехнологій та нетрадиційних джерел енергії (технології використання сонячної енергії) [3, 345].

В економічній літературі вживається розмаїття термінів на позначення об'єктів екологічного підприємництва, зокрема, «екологічні товари, роботи, послуги» [4], «екологічна продукція» [5] тощо. Загалом їх визначають як екологічне благо, що є засобом задоволення екологічних потреб людини [5].

Модельний Закон про основи екологічного підприємництва від 13.06.2002 р., прийнятий на засіданні Міжпарламентської Асамблеї держав-учасниць СНД предметом свого регулювання визначає діяльність із виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг природоохоронного призначення. Поняття «*продукція (роботи, послуги) природоохоронного призначення*» визначається як частина об'єктів цивільних прав, використання яких забезпечує охорону навколишнього природного середовища та відтворення природних ресурсів (ст. 1). Отже, кваліфікувальною ознакою об'єктів екологічного підприємництва визнається природоохоронне призначення товарів, робіт, послуг, яке забезпечується (досягається) в процесі їх використання. Це означає, що при визначенні поняття акцент зроблено лише на призначенні продукції, а не на її якісних або кількісних характеристиках. Проте без конкретизації змісту поняття продукції природоохоронного призначення створюватиметься невизначеність правового режиму відповідної продукції. Також варто звернути увагу, що поняття «природоохоронне призначення» в характери-

стиці екологічної продукції відображає мету екологічного підприємництва лише частково. У науці екологічного права до екологічних відносин вважають належним широке коло відносин, а саме відносини у сфері: забезпечення екологічної безпеки довкілля, суспільства та громадян; приналежності природних об'єктів і комплексів певним суб'єктам за правом власності чи правом користування; експлуатації екологічних об'єктів конкретними суб'єктами з метою задоволення інтересів; відтворення (відновлення) природних об'єктів, поліпшення їхньої якості; охорони навколишнього природного середовища; захисту навколишнього природного середовища та людини від шкідливого впливу [6, 4]. Кожен із зазначених видів екологічних відносин може бути сферою здійснення екологічного підприємництва. Тож поняття екологічної продукції доцільно пов'язувати з більш широкою сферою — екологічним призначенням.

Така характеристика об'єктів екологічного підприємництва застосовується в науковій літературі, але в контексті екологічної корисності. При цьому пропонується розрізняти товари, роботи, послуги, в загальній корисності яких екологічна корисність (тобто корисність, створена для задоволення потреб у підвищенні сталості соціо-еколого-економічної системи) відіграє або визначальну, або істотну роль. В останньому випадку йдеться про екологічно орієнтоване підприємництво [7]. Як критерії віднесення підприємницьких структур до екологічно орієнтованих О. Вареннікова пропонує розглядати впровадження в їхню діяльність систем екологічного менеджменту, використання суттєвої (але не переважної) частки екологічних інновацій, наявність істотної (але не переважної) ролі екологічної корисності в загальній корисності результатів діяльності [8]. Означений підхід може застосовуватися для диференціації видів і обсягів державної підтримки діяльності, що пов'язана з виробництвом, промисловим спожи-

ванням і реалізацією екологічної продукції, проте для його практичної реалізації потрібні чіткі критерії розмежування понять «визначальна», «істотна», «переважна» роль екологічної корисності товарів, робіт, послуг.

Поряд із призначенням екологічної продукції (екологічна корисність, природоохоронне призначення), для більш повного визначення змістовної характеристики цього поняття потрібно брати до уваги широке коло видів діяльності, належних до екологічного підприємництва, чи екологічно орієнтованого підприємництва. У спеціальній літературі виділяють такі напрями та види екологічного підприємництва: виробництво спеціальної екологічної техніки, пристроїв, приладів і апаратів для контролю стану навколишнього середовища й очищення викидів, скидів і відходів від забруднювальних компонентів; застосування вторинних ресурсів і здійснення екологічного відтворення; створення й упровадження менш шкідливих і ресурсоощадних технологій, техніки і обладнання; надання спеціалізованих екологічних послуг; виробництво екологічно чистих товарів; екологічне аудитування виробництв підприємств-природокористувачів і суб'єктів підприємництва; оцінка екологічної безпеки матеріалів, речовин, технологій, обладнання, промислових виробництв та промислових об'єктів; торгівля квотами (дозволами) на викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря; обмін державних боргів на проведення природоохоронної діяльності тощо [9, 165–167].

Наведений невичерпний перелік видів діяльності у сфері екологічного підприємництва дає підстави для виокремлення видів екологічної продукції: 1) промислова продукція — засоби виробництва (природозберігальна техніка, прилади, пристрої); 2) товари споживання (екологічно чисті продукти харчування, побутова техніка); 3) роботи, спрямовані на отримання певного матеріального екологічно корисного результату (результати дослідно-конструк-

торських робіт з розробки нових екологічних технологій, вивчення стану природно-ресурсного потенціалу довкілля, роботи з рекультивації та відновлення природного середовища); 4) послуги (аудит, оцінка безпеки продукції, фінансові послуги та ін.) із забезпечення функціонування екологічного ринку.

Важливою умовою виконання екологічної продукцією свого екологічного призначення є застосування в процесі виробництва товарів, виконання робіт, надання послуг новітніх прогресивних технологій, що містять *охоронювані результати інтелектуальної діяльності* (винаходи, корисні моделі, програмні засоби, комерційна таємниця тощо)**. При цьому варто зауважити, що чинне законодавство не містить спеціальних правових засобів стимулювання створення, так званих, природоохоронних інтелектуальних продуктів і їх комерціалізації, хоча ці відносини належать до пріоритетної сфери національних інтересів держави (екологічної безпеки країни). Так, наприклад, у зарубіжних країнах з розвинутою «зеленою» економікою реалізуються комплексні програми щодо прискорення просування патентів на природоохоронні винаходи. Зокрема, середній час розгляду заявок на зелені технології становить 30 місяців до винесення першого рішення відомства та 40 місяців — до остаточного рішення. Можливий також вибір прискореного арбітражу, коли справа розглядається одним арбітром в стислі терміни та за зниженою платою [11, 40]. Тобто встановлюються особливості правового регулювання набуття, захисту прав на природоохоронні об'єкти інтелектуальної власності.

У доповіді Генерального Секретаря ООН зазначається, що саме держава

має взяти на себе фінансування досліджень і розробок у сфері екологічно чистих технологій та інфраструктурні інвестиції, створити сприятливий політичний клімат для інвестицій приватного сектору в «зелені» технології і сформува-ти динамічні галузі, що забезпечуватимуть зелене зростання [12, 6].

Вітчизняні фахівці зазначають, що у загальній кількості запатентованих в Україні об'єктів інтелектуальної власності частина екологічних ще залишається незначною. Відчутна гостра потреба у технологіях, спрямованих на мінімізацію відходів при їх видобутку та переробці, на утилізацію твердих побутових відходів та ін. Для порівняння можна зазначити, що кількість патентів, виданих у США на зелені технології за останні роки, приблизно подвоїлася. Патенти стосуються, насамперед, використання енергії вітру та сонця, гібридних й електричних транспортних засобів, паливних елементів [13].

Зважаючи на зазначене, задля активізації процесів створення та патентування винаходів, корисних моделей, інших об'єктів інтелектуальної власності, здатних забезпечити масимально ефективно досягнення мети екологічного підприємництва, в національному законодавстві доцільно запровадити спеціальний правовий режим таких об'єктів, пов'язаний з особливим порядком правового регулювання відносин щодо їх залучення до екологічного підприємництва.

Насамперед, потрібно закріпити поняття *об'єктів інтелектуальної власності та технологій**** екологічного призначення, під якими розуміють охоронювані результати інтелектуальної діяльності, застосування яких спрямоване на поліпшення стану довкілля

** Прикладами, так званих, природоохоронних об'єктів інтелектуальної власності, створених в Україні, є зокрема: екопаливо з тирси — піч під надвисоким тиском розігріває тирсу до 300°, у результаті чого утворюється рослинний клей; далі працює прес, який стискає масу із силою 200 тонн на квадратний сантиметр — так отримують паливний брикет, схожий на антрацит; теплі жалюзі — жалюзі, що завдяки сонячній енергії підтримують у квартирі температуру 22–24° навіть у найлютіші морози; вони функціонують за принципом сонячних колекторів, отримуючи енергію сонця та перетворюючи її в теплову; екологічні батарейки — батарейки, які складаються з нейтральних для довкілля хімічних сполук, які легко утилізуються [10].

*** Маються на увазі технології, що є об'єктом регулювання відповідно до Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

шляхом відновлення чи збереження у процесі їх використання життєво важливих природних елементів.

З метою виокремлення серед усієї маси результатів інтелектуальної діяльності патентованих об'єктів екологічного призначення для встановлення спеціального порядку регулювання пов'язаних з ними відносин потрібно встановити додаткову умову їх патентоздатності — «екологічне призначення» (поряд з уже чинним умовами щодо новизни, винахідницького рівня та промислової придатності).

Для створення сприятливих умов щодо розвитку екологічного підприємництва в Україні важливо запровадити систему заходів (програму дій), спрямованих на стимулювання та прискорення патентування й використання результатів інтелектуальної діяльності екологічного призначення. До таких заходів можна віднести: 1) першочерговий розгляд заявок на отримання патенту на винаходи, корисні моделі, промислові зразки екологічного призначення; 2) зменшення розмірів щорічних зборів за підтримання чинності патентів на об'єкти екологічного призначення; 3) розміщення на пріоритетних засадах державного замовлення на проведення науково-дослідних досліджень (робіт), спрямованих на створення екологічних технологій (винаходів, корисних моделей, сортів рослин тощо) або державного замовлення на закупівлю екологічної інноваційної продукції; 4) закріплення в податковому законодавстві преференцій для суб'єктів господарювання, що укладають договір про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної власності, трансфер технологій, що мають екологічне призначення (зокрема, виключення сум роялті, отриманих власником патенту, із загального об'єкта оподаткування його доходів податком на прибуток); 5) закріплення в податковому законодавстві можливості внесення прав на об'єкти інтелектуальної власності

сті екологічного призначення до статутного капіталу господарських товариств без сплати податку на додану вартість.

Природоохоронні інтелектуальні результати, будучи втіленими у відповідній матеріальній формі (пристрій, речовина, обладнання тощо), набувають форми *інновацій*. Інновації можуть застосовуватися в будь-якій сфері екологічної діяльності. Якщо інновації мають екологічну спрямованість (забезпечення екологічної корисності товарів, робіт, послуг) їх можна вважати *екологічними інноваціями*. Цей термін вживається в економічній літературі, проте не знайшов закріплення та визначення в інноваційному законодавстві.

Загальне поняття «інновації» визначено в Законі України «Про інноваційну діяльність» як новостворені (застосовані) й (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція чи послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва й (або) соціальної сфери (ст. 14). Інновації створюються на підставі інноваційного продукту, що є результатом виконання інноваційного проекту й науково-дослідною та (чи) дослідно-конструкторською розробкою нової технології (зокрема й інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії та відповідає таким вимогам: 1) він є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності (винаходу, корисної моделі, промислового зразка, топографії інтегральної мікросхеми, селекційного досягнення тощо), на які виробник продукту має державні охоронні документи (патенти, свідоцтва) чи одержані від власників цих об'єктів інтелектуальної власності ліцензії, або реалізацією (впровадженням) відкриттів; при цьому використаний об'єкт інтелектуальної власності має бути визначальним для даного продукту; 2) розробка продукту підвищує вітчизняний науково-техніч-

ний і технологічний рівень; 3) в Україні цей продукт вироблено (буде вироблено) вперше або, якщо не вперше, то порівняно з іншим аналогічним продуктом, представленим на ринку, він є конкурентоздатним і має суттєво вищі техніко-економічні показники (ст. 14 згаданого Закону).

Зазначені ознаки інноваційного продукту та й інновацій мають бути покладені в основу визначення поняття «екологічні інновації» як видового. Поряд із загальними ознаками інновацій, їхній різновид — екологічні інновації — характеризується низкою рис, які тісно пов'язані між собою та розкривають спеціальне навантаження цієї категорії інновацій. Поряд із «інноваційними» ознаками (домінування об'єкта інтелектуальної власності, висока конкурентоздатність, науково-технічне значення) екологічним інноваціям властиві «екологічні» ознаки: екологічна корисність і природоохоронне призначення (забезпечення більш ефективного використання, збереження, відновлення природних ресурсів). З огляду на зазначене, **екологічні інновації** — це *новостворені чи вдосконалені товари, роботи, послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного чи іншого характеру, що є реалізацією (впровадженням) об'єкта інтелектуальної власності, котрий має визначальне значення для такої інновації, є конкурентоздатними, мають природоохоронне призначення й екологічну корисність.*

Характеристика понять «екологічна продукція» та «екологічні інновації» має визначальне значення для визначення підстав і умов надання державної підтримки суб'єктам господарювання, що здійснюють екологічне підприємництво. Правові засади цього питання мають бути закріплені у спеціальному законі — Законі України «Про екологічне підприємництво», в якому важливо визначити основні поняття у сфері екологічного підприємництва, право-

вий режим об'єктів екологічного підприємництва, правовий статус суб'єктів екологічного підприємництва, напрями та принципи державної політики, засоби державного регулювання у сфері екологічного підприємництва, форми державної підтримки екологічного підприємництва й відповідальність за порушення законодавства про екологічне підприємництво.

У запропонованому Законі доцільно передбачити підхід, відповідно до якого державна підтримка надається суб'єктам екологічного підприємництва за умови підтвердження відповідності екологічної продукції. Оцінка відповідності має проводитись органом з оцінки відповідності згідно з правилами процедури підтвердження відповідності, які визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері оцінки відповідності, та з детальними правилами виробництва та обігу відповідної екологічної продукції.

Пріоритетне право на отримання державної підтримки має надаватися суб'єктам екологічного підприємництва, що здійснюють виробництво та застосування саме екологічних інновацій. Екологічні інновації є найбільш цінним і затребуваним видом екологічної продукції. Ефект від їх застосування має водночас економічне, екологічне і соціальне значення, а саме — прискорення науково-технічного і технологічного розвитку, більш ефективне використання і збереження природних ресурсів, підвищення якості життя людей з мінімальним впливом і навантаженням на природне середовище, що і є кінцевою метою виробництва й застосування екологічних інновацій. При цьому важливо зазначити, що екологічні інновації створюють не тільки поточний (тимчасовий чи одноразовий) результат, а й відповідний позитивний ефект у майбутньому. Це стосується і споживання екологічно чистих продуктів харчування (що дає можливість у майбутньому витратити менше кош-

тів на ліки та медичне обслуговування), й очисного обладнання (підприємства, що вирішили його використовувати, витратять менше коштів не тільки на платежі за забруднення природного середовища, а й на відновлення матеріальної бази, медичне обслуговування своїх працівників у майбутньому, не відчуватимуть опору з боку громадських організацій) [14].

Тож, одним з пріоритетних завдань правового регулювання відносин у сфері екологічного підприємництва є визначення правового режиму екологічної продукції взагалі і її різновиду — екологічних інновацій. Спеціальній закон

про екологічне підприємництво має визначати поняття, види, основні засади правового режиму екологічної продукції, зокрема й умови та порядок підтвердження її відповідності як підстави для надання державної підтримки суб'єктам, що здійснюють діяльність у сфері виробництва та просування на ринок екологічної продукції. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. *Ecosmart: Україні потрібна концепція зеленої економіки* URL: <http://ecoclubua.com/2012/05/ecosmart-ukrajini-potribna-kontseptsiya-zelenoji-ekonomiky>.
2. *Ecosmart: Ukraini potribna kontsepcija zelenoi ekonomiki*, <http://ecoclubua.com/2012/05/ecosmart-ukrajini-potribna-kontseptsiya-zelenoji-ekonomiky>.
3. Новоселов С. Н. Экологическое предпринимательство: сущность, особенности, пути развития // Инженерный вестник Дона. 2012. № 4. URL: <http://ivdon.ru/magazine/archive/n4p2y2012/1472>.
4. *Novoselov S.N. Ekologicheskoe predprinimatelstvo: sutsnosty, osobennosti, puti razvitiya [in]: Inzenerniy vestnik Dona. 2012. № 4.* <http://ivdon.ru/magazine/archive/n4p2y2012/1472>.
5. Фокін С. А. Экологическая политика как фактор международной конкурентоспособности государств // Менеджмент в России и за рубежом. 1999. № 3. С. 345–347.
6. *Fokin S. A. Ekologicheskaya politika kak faktor mezdunarodnoy konkurentosposobnosti gosudarstv [in]: Menedzment v Rossii i za rubezom. 1999. № 3. S. 345–347.*
7. *Торопещкий А. И. Методические подходы к экономической оценке рынка экологических товаров, работ и услуг: дис... канд. экон. наук : 08.00.05. М., 2003. 149 с.*
8. *Toropetskiy A. I. Metodicheskie podhodi k ekonomicheskoy otsenke rinka ekologicheskikh tovarov, rabot i uslug: dis... kand. ekon. nauk: 08.00.05. M., 2003. 149 s.*
9. *Мамлеева Я. В. Организационно-экономические инструменты развития экологического предпринимательства: дис... канд. экон. наук : 08.00.05. Уфа, 2008. 174 с.*
10. *Mamleeva Ya. V. Organizatsionno-ekonomicheskie instrumenti razvitiya ekologicheskogopredprinimatelstva:dis... kand. ekon. nauk: 08.00.05. Ufa, 2008. 174 s.*
11. *Екологічне право України: [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х.: Право, 2009. 328 с.*
12. *Egologichne pravo Ukraini: [pidruch. dlya stud. urid. spets. vish. navch. zakl.] / za red. A. P. Getymana ta M.V. Shulygi. H.: Pravo, 2009. 328 s.*

7. Любавин А. Ю. Развитие эколого-экономических отношений в сфере российского предпринимательства : дис... канд. экон. наук : 08.00.01. Казань, 2007. URL: <http://www.dslib.net/econom-teoria/razvitie-jekologo-jekonomicheskikh-otnoshenij-v-sfere-rossijskogo-predprinimatelstva.html>.
- Lubavin A. U. Razvitie ekologo-ekonomicheskikh otnosheniy v sfere rossiyskogo predpinimatelystva: dis... kand. ekon. nauk: 08.00.01. Kazan, 2007, <http://www.dslib.net/econom-teoria/razvitie-jekologo-jekonomicheskikh-otnoshenij-v-sfere-rossijskogo-predprinimatelstva.html>.
8. Варенникова Е. В. Экологически ориентированное и экологическое предпринимательство как экономические категории / Управление экономическими системами URL: <http://www.uecs.ru/marketing/item/424-2011-05-23-10-04-02>.
- Varennikova E.V. Ekologicheski orientirovannoe i ekologicheskoe predprinimatelstvo kak ekonomicheskie kategorii / Upravlenie ekonomicheskimi sistemami., <http://www.uecs.ru/marketing/item/424-2011-05-23-10-04-02>
9. Экологическое право: курс лекций и практикум / под ред. д. ю. н. проф. Ю. Е. Винокурова. М.: Экзамен, 2003. 528 с.
- Ekologicheskoe pravo: kurs lektsy i praktikum / pod red. d. u. n., prof. U. E. Vinokurova. M.: Ekzamen, 2003. 528 s.
10. 24 унікальні винаходи українців, які допомогли людству URL: http://24tv.ua/24_unikalni_vinahodi_ukrayintsiv_yaki_dopomogli_lyudstvu_n603395.
- 24 unikalnyi vinahodi ukrayintsiv, yaki dopomogli lyudstvu, http://24tv.ua/24_unikalni_vinahodi_ukrayintsiv_yaki_dopomogli_lyudstvu_n603395.
11. Штенников В. Н. Зеленые технологии: проблемы патентования // Патенты и лицензии. 2011. № 10. С. 39–42.
- Shtennikov V.N. Zelenie tehnologii: problemi patentovaniya [in]: Patenti i litsenzii. 2011. № 10. S. 39–42.
12. Доклад Генерального секретаря ООН «Цель и темы Конференции ООН по устойчивому развитию» // A/CONF.216/PC/7 — 37 с.
- Doklad Generalynogo sekretarya OON «Tsely i temi Konferentsii OON po ustoichivomu razvitiyu» // A/CONF.216/PC/7, 37 s.
13. USPTO pilot will expedite green patents // MIP. 2010. № 196.
14. Прокопенко О.В. Оцінка рівня екологічності товарів і мотивація його підвищення URL: essuir.sumdu.edu.ua/
- Prokopenko O.V. Otsinka rivnya ekologichnosti tovariv i motivatsia yogo pidvishennya, essuir.sumdu.edu.ua

Надійшла до редакції 26.01.2017 р.

Коваль І. Правовая характеристика объектов экологического предпринимательства: теоретические основы и законодательное закрепление. Стаття посвящена дослідженню правової характеристики об'єктів екологічного підприємства. Визначено поняття, види, особливості правового режиму екологічної продукції. Встановлено ознаки екологічних інновацій. Предложено визначення понять об'єктів інтелектуальної власності та технологій екологічного призначення. Сформульовано пропозиції по законодавчому закріпленню правового режиму екологічної продукції.

Ключевые слова: екологічне підприємство, екологічна продукція, екологічні інновації, екологічна користь, об'єкти інтелектуальної власності

Koval I. Legal characteristics of ecological business objects: the theoretical foundations and legislative consolidation. The article is devoted to research of the legal characteristics of ecological business objects. The concept, types, peculiarities of the legal regime of ecological products are determined. Signs of ecological innovation are defined. The concept of intellectual property and technology for ecological purposes is proposed. Proposals for legislative consolidation of the legal regime of ecological products are formulated.

Ecological innovations — new or improved products, works and services, as well as organizational and technical solutions of industrial, administrative, commercial or other nature, that: are the realization (implementation) of an object of intellectual property that is decisive for this innovation; are competitive; have the function of environmental protection and ecological usefulness.

It was found that the characteristics of the concepts of «ecological goods», «ecological innovation» is crucial to determine the reasons and conditions for granting state support to business entities that carry out ecological business.

It is proposed to introduce the approach that the state support provided to subjects of ecological business in condition of ecological product conformity. Conformity assessment shall be carried out by conformity assessment body under the rules of conformation of compliance procedures that are determined by the central body of executive power, ensuring the formation of the state policy in the field of conformity assessment and under the detailed rules of production and turnover of relevant ecological products.

It is proposed to introduce a system of measures aimed to stimulate and speed up patenting and using of results of intellectual activity for ecological purposes: a primary consideration of applications for patents for inventions, utility models, industrial designs for ecological purposes; reducing the size of annual fees for maintaining patents on objects for ecological purposes; placement on the priority basis of state order for research, aimed to create ecological technologies, or the state order for the purchase of ecological innovation products; consolidation in the tax legislation of preferences for business entities that enter into an agreement aimed on the disposal of intellectual property rights on objects of intellectual property, transfer technology with ecological purpose; consolidation in the tax legislation the possibility of depositing a right on intellectual property object with ecological purpose in the charter capital of business entities without payment of value added tax.

Keywords: ecological business, ecological products, ecological innovation, ecological usefulness, intellectual property